

VPLIV STAROSTNO HETEROGENIH SKUPIN NA OTROKOV RAZVOJ

Na različnih področjih otrokovega razvoja imajo takoj po rojstvu ključno vlogo starši, ki zanj skrbijo in od katerih je otrok popolnoma odvisen. Z otrokovim odraščanjem pa se delež druženja otroka z odraslimi zmanjšuje in otrok vedno več časa preživi v družbi z drugimi otroki. Otroci pomembnih izkušenj ne pridobijo le v odnosu s svojimi vrstniki, ampak tudi z otroki, ki so starejši ali mlajši od njih. Na slednje zaradi pretiranega poudarjanja pomena druženja z vrstniki in starostne delitve otrok v šolskem in predšolskem sistemu, pogosto pozabljamo.

Ideja starostno heterogenih skupin ni nova, saj jo je že v začetku 19. stoletja v vrtce uvajala Maria Montessori. Starostno heterogene skupine v vrtcu so definirane kot oddelki, v katerih je starostna razlika med otroki večja od enega leta (npr. v skupini so otroci stari tri do šest let). Pri oblikovanju heterogenih skupin izhajamo iz predpostavke, da se otroci v prisotnosti starejših in mlajših otrok, od katerih se razlikujejo tudi po sposobnostih in znanju, drug od drugega lahko naučijo več, kot otroci, ki so v skupini z otroki enake starosti, enakih sposobnosti in znanj. Poleg tega starostno heterogene skupine, zaradi razlike v starosti otrok, ustvarjajo občutek bolj družinskega vzdušja in s tem olajšujejo prilagajanje (uvajanje) otrok na vrtec.

Pri oblikovanju starostno heterogenih skupin je pomembno, da je delež otrok različnih starostnih skupin tak, da ne vodi v nazadovanje najstarejših otrok. Vsak otrok v skupini mora imeti v skupini tudi enako stare vrstnike za pridobivanje izkušenj, ki jih ne more dobiti pri druženju s starejšimi ali mlajšimi otroki.

O vplivu bivanja otrok v starostno heterogenih skupinah na njihov razvoj je bilo opravljenih več raziskav. Njihove izsledke bomo na hitro povzeli:

a) Socialni in čustveni razvoj otrok:

- starostno heterogene skupine ugodno vplivajo na socialni in čustveni razvoj otrok; v takih skupinah je več socialnih stikov med otroki, več pozitivnega izražanja čustev in domišljije, manj tekmovalnosti in manj agresivnosti;
- otroci v starostno heterogenih skupinah bolj sodelujejo med sabo, večkrat si pomagajo, si delijo in izmenjujejo stvari;
- otroci se v starostno heterogenih skupinah zavedajo značilnosti in razlik povezanih s starostjo, zato svoja pričakovanja in vedenje prilagodijo starosti otroka, s katerim so v stiku;
- mlajši otroci v starostno heterogenih skupinah so bolj socialno aktivni in več komunicirajo s starejšimi otroki, starejši otroci pa več komunicirajo s svojimi vrstniki;
- starostno heterogena skupina starejšim otrokom omogoča pomagati mlajšim otrokom in jih učiti, s čimer se starejši otroci naučijo prevzemati odgovornost za svoja dejanja.

b) Miselni razvoj otrok:

- druženje otrok različnih starosti pozitivno vpliva na razvoj govora;
- otroci različnih starosti so navadno bolj uspešni pri reševanju določene problemske naloge (bolj sposobni - ni nujno, da starejši - druge otroke pripeljejo do tega, da spremenijo svoje manj uporabne teorije in napredujejo v miselnem razvoju);
- v heterogeni skupini so boljši pogoji za sodelovanje pri učenju, kar ugodno vpliva na motivacijo otrok za učenje novih stvari;
- starejši otroci raje poučujejo mlajše otroke kot vrstnike, mlajši otroci pa se raje učijo od starejših otrok kot od vrstnikov.

c) Igra:

- v starostno heterogenih skupinah kažejo mlajši otroci bolj zrele in zapletene oblike igre kot v skupini otrok enakih starosti;
- v starostno heterogenih skupinah starejši otroci izboljšujejo svoje socialne spretnosti, s tem, da organizirajo igro za manj zrele (navadno mlajše) soigralce.

Raziskave so pokazale tudi terapevtski učinek starostno heterogenih skupin otrok in sicer v primerih, ko gre za otroke na nižji stopnji razvoja ali za otroke s težavami pri socializaciji. Ti otroci lahko v starostno heterogeni skupini lažje vzpostavijo prijateljske stike in posnemajo starejše otroke, obenem pa jim prisotnost mlajših otrok omogoča manj socialne stigmatizacije, manj tekmovalno in stresno

okolje ter možnost urjenja svojih socialnih spretnosti in pridobivanje pozitivnih socialnih izkušenj ter s tem oblikovanje pozitivne samopodobe.

Povezto po Marcellu Batističu Zorec na <http://www.pef.uni-lj.si/~vilic/gradiva/2-pp-heterogene.doc>